

University of Groningen

Toetsing Late Zwangerschapsafbreking categorie 2

Hubben, Joep

Published in:
 Liber Amicorum Lieve Page-Christiaens

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Publication date:
 2015

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Hubben, J. (2015). Toetsing Late Zwangerschapsafbreking categorie 2: Een schrikbeeld? In *Liber Amicorum Lieve Page-Christiaens* (blz. 42-44)

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Toetsing Late Zwangerschapsafbreking categorie 2

Een schrikbeeld?

In 2009 schreven Lieve Page-Christiaans, Gerda Zeeman en ik een artikel in het Nederlands Tijdschrift voor Obstetrie en Gynaecologie (vol. 122, oktober 2009, p. 272-278) onder de titel: *Late Zwangerschapsafbreking categorie 2: werkzaamheden van en meldingen bij de centrale deskundigencommissie*. In het daaraan vooraf gaande jaar waren wij, samen met de andere leden van de commissie, van start gegaan. Wij omschreven in het artikel als doel van ons werk *"het Openbaar Ministerie te voorzien van een deskundig oordeel over de zorgvuldigheid van het handelen van de arts, de transparantie te verbeteren en zodoende ook de meldingsbereidheid te bevorderen"*. Daarbij gingen wij ervan uit dat de *"meldingsbereidheid bij gynaecologen groot is gebleven"*, nu immers de deskundigencommissie *"in belangrijke mate op verzoek van de beroepsgroep in het leven is geroepen"*.

Uitmo 2015 zal de centrale deskundigencommissie opnieuw worden samengesteld en beëindigt ook Lieve Page-Christiaans haar lidmaatschap, dat zij steeds met grote toewijding heeft vervuld. Reden om terug te kijken naar het verloop van het aantal meldingen categorie 2 en de uitkomst van de uitgevoerde toetsing.

Jaar	Aantal	Zorgvuldig	Onzorgvuldig
2007	3	3	-
2008	3	3	-
2009	1	1	-
2010	3	3	-
2011	0	-	-
2012	3	3	-
2013	3	3	-
2014	1	-	1
2015*	0	-	-

*Tot 15 november 2015

In de negen jaar van haar bestaan zijn 17 gevallen van late zwangerschapsafbreking categorie 2 gemeld (zie voor de feiten www.lzalp.nl). In het overgrote deel daarvan (16) kwam de commissie tot de conclusie dat, op grond van de geldende eisen, sprake was van zorgvuldig handelen. Het door de commissie gehanteerde toetsingskader is, anders dan wel eens wordt verondersteld, daarmee inzichtelijk en transparant. Het is in dit verband interessant de aandacht te richten op het ene geval waarin de commissie de

handelwijze van de arts als onzorgvuldig aanmerkte (2014 LZA01). De feiten van deze casus zijn gepubliceerd in het jaarverslag 2013-2014 dat te vinden is op de website van de commissie. Daarom wordt hier volstaan met een korte beschrijving. Bij de SEO werden afwijkingen vastgesteld van het caput en daarop volgden onderzoeken waarbij een verminderde gyrering van de hemisferen werd gezien. Er werd gedacht aan een uitgesproken vorm van lissencephalie (hetgeen inderdaad een classificatie categorie-2 geval zou rechtvaardigen) of van een vorm van pachygyrie of simplified gyral pattern in combinatie met microcephalie (waarvan de prognose onzeker is zowel wat betreft de ernst van de psychomotore retardatie en het al of niet ontstaan van – al dan niet moeilijk behandelbare – epilepsie als wat betreft de levensverwachting).

De diagnose van een afwijkende ontwikkeling van de hersenwindingen in een vroeg stadium (20- 28 weken) is bijzonder moeilijk, zeker echografisch. Echter de afwijking werd al bij 25 weken met patiënte gedeeld, terwijl de diagnose toen nog niet met zekerheid kon worden gesteld. Patiënte, die onverwachts zwanger was en in psychische nood zat, wilde direct een afbreking en zette daarmee het diagnostisch proces onder druk. Helaas is vóór het afbreken van de zwangerschap niet een tweede intra-uteriene MRI verricht om de ontwikkeling van de hersenwindingen verder in kaart te brengen, hetgeen volgens deskundigen aangewezen is om deze diagnose te kunnen stellen. Volgens de commissie kon de arts weliswaar tot de overtuiging komen dat sprake was van een ernstige aandoening, maar niet van een zodanige ernst dat deze als een categorie-2 geval kon worden geclassifi-

ceerd. Ten tijde van de zwangerschapsafbreking bestond naar heersend medisch inzicht onduidelijkheid over de diagnose en de daarop gebaseerde prognose. De aandoening was, naar het oordeel van de commissie, niet van zodanige aard, dat vast stond dat na de geboorte zou worden afgezien van medische behandeling omdat medisch ingrijpen naar medisch wetenschappelijk inzicht zinloos was te achten. Voorts was niet met zekerheid vast te stellen dat er bij het kind sprake was van te voorzien uitzichtloos lijden. Dit leidde de commissie tot het oordeel dat de arts niet heeft gehandeld overeenkomstig de zorgvuldigheidseisen. De commissie heeft overigens vastgesteld dat alle stappen in de onderhavige meldingsprocedure correct waren doorlopen en had geen reden had om te twijfelen aan de goede intentie van de gynaecoloog.

TOT SLOT

Het aantal meldingen late zwangerschapsafbreking is achtergebleven bij de verwachting die bestond bij de start van de commissie. Het gaat het bestek van deze bijdrage te buiten om alle mogelijke oorzaken daarvan te benoemen. In ieder geval kan niet gezegd worden dat het beoordelingskader van de commissie, waaraan Lieve Page-Christiaans een belangrijke bijdrage heeft geleverd, niet duidelijk is. Verder geeft het feit dat van de 17 meldingen slechts 1 geval als onzorgvuldig is aangemerkt aan dat de commissie in het algemeen begrip heeft voor de afwegingen die de gynaecoloog heeft gemaakt.

Met het oog op de meldingsbereidheid valt te betreuren dat in het hiervoor beschreven geval waarin de zwangerschapsafbreking door de commissie (in een op 14 juli 2014 uitgebracht advies) als onzorgvuldig is aangemerkt, het Openbaar Ministerie op 15 november 2015 (dus anderhalf jaar later) nog geen besluit over al dan niet vervolging van de gynaecoloog heeft genomen. Een dergelijk delay brengt de gynaecoloog ineen te lange periode van onzekerheid.

Prof. mr. Joep Hubben *

* Voorzitter Commissie Late Zwangerschapsafbreking en Levensbeëindiging Pasgeborenen, hoogleraar Gezondheidsrecht RU Groningen en Of counsel Nysingh Advocaten en Notarissen. Eerder o.a. werkzaam als inspecteur voor de gezondheidszorg, rechter en plv. voorzitter Tuchtcollege Gezondheidszorg.